

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5094/23

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
כבוד השופט ח' כבוב

העותרת: פלונית

נ ג ד

המשיבים: 1. בית הדין הרבני הגדול בירושלים
2. בית הדין הרבני האזורי אשקלון
3. פלוני

עתירה למתן צו על תנאי בעניין החלטתו של בית הדין
הרבני הגדול בתיק 1427448/1 מיום 23.6.2023 ובקשה
למתן צו ביניים

בשם העותרת: עו"ד נתנאל עובד

פסק-דין

השופטת ד' ברק-ארז:

1. העתירה שבפנינו מכוונת כלפי החלטותיהם של בית הדין הרבני האזורי באשקלון (המשיב 2) ובית הדין הרבני הגדול (המשיב 1). החלטות אלה התירו את יציאתו לחו"ל של בנם הקטין של העותרת והמשיב 3 (להלן בהתאמה: הקטין והמשיב), במסגרת חופשה משפחתית עם המשיב.

2. כעולה מהעתירה ומנספחיה, העותרת והמשיב היו נשואים זו לזה, אך נפרדו במהלך שנת 2016, עוד קודם ללידתו של הקטין. הקטין עצמו נולד ביום 12.6.2016, וזמן קצר לאחר מכן הוריו התגרשו. הקטין נותר במשמורתה של העותרת, ובהמשך נקבעו עבורו זמני שהות אצל המשיב. במהלך השנים שחלפו מאז, הצדדים מנהלים התדיינות בבתי הדין הרבניים, שבה חוזרות ועולות טענות להפרת הסדרי השהות, שאין זה המקום לפרטן.

3. לצורך הדיון בעתירה הנוכחית, די יהיה אם נאמר כי ביום 30.11.2022 מינה בית הדין האזורי מתאמת הורית על מנת להציע מתווה להסדרת זמני השהות של הקטין בשגרה ובחופשות. ביום 27.3.2023 המתאמת ההורית הגישה לבית הדין האזורי חוות דעת בעניין זמני השהות. בין היתר, צוין בחוות הדעת כי כל אחד מההורים יוכל לצאת לחופשה עם הקטין למשך שלושה ימים, וכי "בשנתיים הקרובות לא תותר חופשה של מי מההורים בחו"ל אלא אם תהיה הסכמה של ההורה השני". בהחלטתו מאותו יום אימץ בית הדין האזורי את המלצותיה של המתאמת ההורית. בהמשך, ביום 22.5.2023 הגישה המתאמת ההורית לבית הדין האזורי הודעת עדכון, ובה צוין, בין היתר, כי "על מנת שהאב יוכל לצאת עם הקטין לחו"ל עליו לעשות עבודה פרטנית משמעותית בהכנת מקומה של האם בחיי הקטין".

4. ביום 4.6.2023 הגיש המשיב לבית הדין האזורי בקשה להתיר לו לצאת לחופשה בחו"ל עם הקטין. העותרת התנגדה לכך, וטענה כי בקשה זו מנוגדת להמלצתה של המתאמת ההורית. עוד היא סברה כי אין לאפשר זאת עד להשלמת ההליך הטיפולי שעוברים הצדדים. להשלמת התמונה, יצוין – כעולה מנספחי העתירה – כי קודם למתן חוות הדעת האמורה, העותרת, שהיא עולה חדשה מצרפת, יצאה בעבר עם הקטין לחו"ל בשתי הזדמנויות.

5. בהחלטתו מיום 7.6.2023 קיבל בית הדין האזורי את בקשת המשיב והתיר לו, באופן עקרוני, לצאת ל"חופשה קצרה" עם הקטין בחו"ל. בית הדין האזורי ציין כי על המשיב "לעבור תהליך של שינוי תפיסתי שישפיע גם על התנהלותו המעשית", אך אין בכך כדי למנוע ממנו לצאת לחופשה בחו"ל עם הקטין. זאת, בנסיבות שבהן העותרת עצמה יצאה בעבר עם הקטין לחו"ל, וכן בהתחשב בכך שהיא לא התנגדה לחופשה של המשיב עם הקטין בישראל. בית הדין האזורי הוסיף כי ככל שהעותרת תעמוד על כך, יידרש המשיב להפקיד בטוחה להבטחת חזרתו של הקטין ארצה (כפי שנעשה במקרה שבו העותרת יצאה עמו לחו"ל). עוד נקבע כי המשיב יהיה מחויב לאפשר תקשורת של הקטין עם העותרת במהלך החופשה. לבסוף, נקבע כי על המשיב להציג לבית הדין האזורי ולעותרת את תאריכי הנסיעה והיעד המבוקש, ורק לאחר מכן יינתן "אישור בפועל" לנסיעה.

6. העותרת הגישה ערעור על החלטה זו לבית הדין הגדול, ובצדה בקשה לעיכוב ביצועה. ביום 23.6.2023 דחה בית הדין הגדול את הערעור, בהדגישו כי דחיית בקשת המשיב משמעותה "אפליה בהסדרי השהות".

7. העתירה שבפנינו נסבה כאמור על החלטות אלה, ובה נטען כי שגו בתי הדין הרבניים כאשר נעתרו לבקשתו של המשיב, בהסתמך על יציאתה של העותרת עם הקטין לחו"ל בעבר. ביחס לכך נטען כי העותרת נסעה עם הקטין על מנת שהוריה יכירו את נכדם, וכל זאת – לפני שניתנה חוות הדעת של המתאמת ההורית. עוד נטען כי קיים חשש שהמשיב יחטוף את הקטין, כי היציאה לחו"ל חושפת את הקטין לסיכון פיזי ונפשי, וכי היא נוגדת את טובתו. לבסוף, נטען כי משאומצה חוות הדעת של המתאמת ההורית, שלפיה אף אחד מההורים לא יוכל לצאת עם הקטין לחו"ל, לא ניתן לסטות מהמלצותיה, אלא בהתקיים שינוי נסיבות המצדיק זאת. לצד העתירה הוגשה גם בקשה למתן צו ביניים שבה התבקש עיכוב החלטתו של בית הדין האזורי עד להכרעה בעתירה.

8. לאחר שעיינו בעתירה ובנספחיה באנו לכלל מסקנה כי דינה להידחות על הסף אף מבלי להידרש לתגובת המשיבים. כידוע, בית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק אינו יושב כערכאת ערעור על הכרעותיהם של בתי הדין הרבניים, והתערבות בהחלטותיהם תיעשה במשורה, במקרים קיצוניים של חריגה מסמכות, סטייה מהוראות החוק, פגיעה בעקרונות הצדק הטבעי או כאשר נדרש סעד מן הצדק (ראו למשל: בג"ץ 7900/23 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פסקה 9 (15.6.2023); בג"ץ 3955/23 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול, פסקה 10 (29.6.2023)). העתירה שבפנינו אינה נמנית עם מקרים אלה. עיון בטענות העותרת מעלה כי אלו נושאות אופי ערעורי מובהק, ומכוונות לאופן שבו בתי הדין הרבניים שקלו את טיעוני הצדדים במקרה דנן. ניתן להתרשם כי חששותיה של העותרת הם כנים, אך אין לומר שהחלטותיהם של בתי הדין הרבניים סטו ממתחם שיקול הדעת שלהם. להנחת דעתה של העותרת, יש מקום לשוב ולהדגיש, כפי שנקבע בהחלטתו של בית הדין האזורי מלכתחילה, כי העותרת יכולה לעמוד על הדרישה להפקדת ערובה מצד המשיב להבטחת השבתו של הקטין ארצה, כתנאי להתרת יציאתו לחופשה.

9. סוף דבר: העתירה נדחית על הסף. ממילא נדחית גם הבקשה למתן צו ביניים. משלא התבקשה תגובה, אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ז בתמוז התשפ"ג (6.7.2023).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת